

INDHOLD

FRUGTBARHED, KØNSDIFFERENTIERING OG KØNSFORVIRRING 5

- Hormoner 5
- Hormonforstyrrende stoffer i kroppen 7
- FAKTABOKS, Steroidfamilien 7
- Hormonlignende stoffer og frugtbarhed 8
- Faldende sædkvalitet 9
- Hormonlignende stoffer og kønsdifferentiering 12
- FAKTABOKS, Kønsdifferentiering 12
- Kemikalier kan give kønsforvirring 15
- Hormonforstyrrende effekt i fisk 17
- Undersøgelse af fisk i engelske floder 18
- Kosmetik 20
- Lim og maling 21
- FAKTABOKS, Økotoxikologisk vurdering af miljøfarlige stoffer – bisfenol A som eksempel 22
- Østrogen i renseanlæg og i miljøet 23
- Hvad kan vi gøre? 24
- FAKTABOKS, REACH 25

PCB ENDER I ISBJØRNE OG MODERMÆLK 27

- PCB – en blandet stofgruppe 28
- FAKTABOKS, Halogener 28
- PCB's spredning i naturen 29
- FAKTABOKS, Polyklorerede bifenyler 29
- Den arktiske befolkning og PCB 31
- FAKTABOKS, Østrogen og antiøstrogen effekt 32
- PCB og frugtbarhed 34
- Det arktiske dilemma 36
- Udviklingen i PCB-belastningen 37

BROMEREDE FLAMMEHÆMMERE 41

- Fra mobiltelefoner til fødekæder 41
- FAKTABOKS, Bromerede flammehæmmers kemi 42
- FAKTABOKS, Blod-hjerne-barrieren og moderkagen 43
- FAKTABOKS, Elektronisk affald og bromerede flammehæmmere 45-46
- Det ender i blod og modermælk 47
- Hormonforstyrrende stoffer og udvikling af fedme 48
- Bromerede flammehæmmere i naturen 49
- Udfasning af bromerede flammehæmmere 51

KLOREREDE OPLØSNINGSMIDLER – EN TRUSSEL MOD VORES DRIKKEVAND 53

- FAKTABOKS, Klorerede opløsningsmidlers kemi 54
- Spredning i jord og grundvand 55
- FAKTABOKS, Klorerede opløsningsmidler 56
- Nedbrydning 57
- FAKTABOKS, Abiotisk eller kemisk deklorering 58
- Mikroorganismers rolle 59
- FAKTABOKS, Cis- og transformer 59
- FAKTABOKS, Redoxprocesser og anaerob respiration 60
- DNA-fingeraftryk 62
- FAKTABOKS, Gelelektroforese 63
- Udvikling af nye bakterier 64
- Oprensning ved hjælp af bakterier 66
- FAKTABOKS, Forsøg før oprensning 67
- Grænseværdier for klorerede opløsningsmidler 69
- Klorerede opløsningsmidlers giftighed 70
- FAKTABOKS, Vurdering af stoffers giftighed 71
- Fastsættelse af grænseværdier 72
- FAKTABOKS, Fastsættelsen af grænseværdien for PCE 74
- Erstatning af klorerede opløsningsmidler 75
- Litteratur 77
- Stikord 79
- Foto- og kildeliste 82